

MUUSIKA LIHTSUSTATUD AINEKAVA PÕHIKOOIILE

1. Õppe- ja kasvatus eesmärgid

Muusikaõpetuse peaeesmärgiks on aktiivse musitseerimise kaudu huvi äratamine muusika vastu. Prioriteetsel kohal on laulmine, järgnevad pillimäng, muusika kuulamine ja muusikaline liikumine.

Muusikaõpetuse olulisteks eesmärkideks on, et õpilane:

- tunneb rõõmu musitseerimisest;
- omandab muusika kuulamise kogemuse;
- laulab ja esineb pingevabalt;
- rikastab oma tundeelu muusikaelamuse kaudu;
- kujundab muusikalist maitset.

2. Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetusega tuuakse õpilane muusikamaailma, kus rikastub tema tundemaailm ja kujuneb muusikamaitse. Muusikaõpetusel on lihtsustatud õppes eriline ülesanne: laste tunnetustegevuse puudujääkide, samuti nende emotsionaal- tahtelise sfääri korrektsioon. Kuna õpilased lihtsustatud õppes on sageli kinnised, mitteseltsivad ja väheste kollektiivse tegevuse harjumustega, on muusikaõpetuse tundide ühistes tegevustes võimalik õpilasi liita.

Muusikaõpetus on praktilise suunitlusega: laulmine, liikumine, tants, rütmiline tegevus jne. Teadmiste ja oskuste omandamine pole eesmärk omaette: tutvutakse olulisemate mõistete, terminite, noodiõpetusega. Muusikaõpetuse koostisosad on laulmine, muusika kuulamine, rütmiline liikumine, mäng lihtsamatel rütmipillidel, muusikateadmised ja oskused. Õpetuse aluseks on praktilises musitseerimises saadud kogemused.

Õpilaste muusikalisi võimeid arendava ning üldist arengut korrigeeriva vahendina on kesksel kohal laulmine. Kuna laste sõnavara võib olla piiratud, on ka laulutekstid lihtsad ning kergesti meelde jäävad. Juhul kui õpilasel on raske laulda tervet laulu, piirduakse üksikute osade laulmisega (salm, refrään). Lihtsamaid laule õpitakse saatma väikekandlil. Oluline koht on laulu- ja ringmängudel.

Tähtis on töö diktsiooniga ning küllaldase sõnavara puudumise tõttu teksti mõistmise ja omandamisega.

Muusikaalased teadmised ja oskused kujundatakse seoses praktilise musitseerimisega ning töös rütmiga: olulisemaks jääb muusika emotsionaalne külge. Taktimõõtu käsitletakse seoses õpitavate laulude ning muusika kuulamisega: rõhuline ja rõhuta heli (rütmilise ja matkimisliigutused laulude saateks).

Muusika kuulamisele eelneb kuulamisülesande esitamine, millele järgneb teose kuulamine, seejärel vestlus kuuldust. Muusika kuulamisel on abiks digitaalsed vahendid. Youtube`st nähtu visualiseerib esitust ning aitab kujundada muusikalist maitset. Õpilane leiab otsingumootoriga vajalikke teabeallikaid, sirvib neid ning valib leitu hulgast sobivaid digitaalseid materjale, rakendades juhendaja abi.

Individuaalselt koostab keskastme õpilane Weebly keskkonnas veebilehe “Minu lemmikmuusika”. Õpilane leiab veebikeskkonnast Youtube.com meeldiva muusikapala ja vistutab/embedib selle õigeid tööriistu kasutades lehele (Youtube’s kasutusel väljend “manusta”). Vajadusel muudab video suurust, kasutades selleks koodis sisalduvaid suurusmõõde. Seejärel lisab õigeid tööriistu kasutades loo pealkirja ja autori nime. Samal viisil jätkates võib lehele lisada lugematul hulgal lemmikmuusikat seda õigesti vormistades.

Õppetöö rõhuasetused

Õppetöö rõhuasetused 1. klassis

Muusikaõpetuses pööratakse tähelepanu helide, müra ja kõne eristamisele. Praktilise tegevuse käigus tekitatakse ise mitmesuguseid helisid vahendite ja/või oma häälega. Õpetaja suunamisel kuulatakse eri rütmis ja tempos muusikapalu, tutvutakse kiire ja aeglase; rõõmsa ja kurva muusikaga. Helivältsi väljendatakse konkreetsete ja mõistetavate rütmisõnadega. Meloodia kõrguse muutusi tähistatakse tajutavate käeliigutuste või joonistega tahvlil. Muusikaõpetuse kaudu koordineeritakse liigutusi, arendatakse rütmitunnet, silma ja käe koostööd.

Õppetöö rõhuasetused 2. klassis

Muusikaõpetuses pööratakse tähelepanu vabale rõõmsale eneseväljendusele. Kuna lugemisoskus on erinev, õpitakse enamik laule kaja-meetodil s.t. õpetaja laulab ees ja õpilased kordavad. Jõukohasemaid laulusõnu õpitakse teksti abil. Õpetaja suunamisel kuulatakse eri rütmis ja tempos muusikapalu, tutvutakse kiire ja aeglase; rõõmsa ja kurva muusikaga. Rütmivormide TA, TI-TI, SE-EIS, PAUS tundmaõppimine. Meloodia kõrguse muutusi tähistatakse tajutavate käeliigutuste või joonistega tahvlil. Muusikaõpetuse kaudu koordineeritakse liigutusi, arendatakse rütmitunnet, silma ja käe koostööd.

Õppetöö rõhuasetused 3. klassis

3. klassis pööratakse tähelepanu laulmisele ning liikumisele muusika rütmis (liigutused kehaga, käega, liikumine ruumis). Rütmipillide tegemiseks kasutatakse käepäraseid looduslikke materjale. Laulude valikul arvestatakse laste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldusprobleeme. Laulmisel rõhutatakse täpset ja selget diktsiooni, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule. Õpitakse Eesti hümmi kaasa laulma. Sotsiaalset suhtlemist ja kaaslastega arvestamise oskust kujundatakse laulumängude abil.

Õppetöö rõhuasetused 4. klassis

Laulmine ja hääle arendamine. Hingamis-, hääldus- ning diktsiooniharjutused. Intonatsioonipuhtus. Muusikalised teadmised ja oskused. Meetrum ja rütm: taktimõõdud 2, 3, 4; uus rütmivorm TI-RI-TI-RI. Rütmiimprovisatsioonid ja kaasmängud lauludele. Meloodia: kõik relatiivsed noodiastmed JO, LE, MI, NA, SO, RA, DI, JO . Laulmine käemärkide järgi ja meloodia liikumise suuna kujutamine (kätega, joonega tahvlil jne); Muusika kuulamine: lastelaulud ja instrumentaalsed karakterpalad. Mõisted orkester, orkestrijuh, dirigent. Muusikažanrid marss, polka, valss.

Õppetöö rõhuasetused 5. klassis

Klassis pööratakse tähelepanu laulmisele ning liikumisele muusika rütmis (liigutused kehaga, käega, liikumine ruumis). Pööratakse tähelepanu vabale rõõmsale eneseväljendusele. Rütmipillide tegemiseks kasutatakse käepäraseid looduslikke materjale. Kinnistatakse esmaseid mänguvõtteid väikekandel. Laulude valikul arvestatakse laste kõne mõistmise taset ning võimalikke hääldusprobleeme. Laulmisel rõhutatakse täpset ja selget diktsiooni, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule Sotsiaalset suhtlemist ja kaaslastega

arvestamise oskust kujundatakse laulumängude abil.

Õppetöö rõhuasetused 6. klassis

Õppetegevuses tuginetakse kujunenud oskustele, esmaseks ei ole muusika täpne produtseerimine, vaid muusika tegemisest või kuulamisest positiivsete emotsioonide saamine. Pööratakse tähelepanu vabale rõõmsale eneseväljendusele. Arendatakse rütmi- ja meloodiataju, muusikalist maitset, silmaringi. Pööratakse tähelepanu rahvusmuusikale, kujundatakse hoiakut seda hoida, arendatakse soovi osaleda kultuuriüritustel. Õpetaja suunamisel kuulatakse ühiselt erineva raskuse ja keerukusega muusikat. Õppeprotsessi mitmekesistatakse interaktiivsete õppematerjalidega ning kasutatakse infotehnoloogilisi kommunikatiivseid võimalusi.

Õppetöö rõhuasetused 7. klassis

Õppetegevuses tuginetakse kujunenud oskustele, esmaseks ei ole muusika täpne produtseerimine, vaid muusika tegemisest või kuulamisest positiivsete emotsioonide saamine. Arendatakse rütmi- ja meloodiataju, muusikalist maitset, silmaringi. Pööratakse tähelepanu rahvusmuusikale, kujundatakse hoiakut seda hoida, arendatakse soovi osaleda kultuuriüritustel. Õpetaja suunamisel kuulatakse ühiselt erineva raskuse ja keerukusega muusikat. Õppeprotsessi mitmekesistatakse interaktiivsete õppematerjalidega ning kasutatakse infotehnoloogilisi kommunikatiivseid võimalusi.

Õppetöö rõhuasetused 8. klassis

Arendatakse edasi laste individuaalseid muusikalisi võimeid, korraldatakse üritusi esinemiskogemuste andmiseks (laul ning pillimäng; esinemine solistina, ansamblis, kooris). Tutvustatakse eri ajastute muusikat, tuntumaid heliloojaid ning dirigente Eestis. Õpitakse tundma muusika eri žanre, kuulatakse muusikat, võimaluse korral külastatakse ühiselt kontserte või teatrietendusi.

Õppetöö rõhuasetused 9. klassis

Arendatakse edasi õpilaste individuaalseid muusikalisi võimeid, korraldatakse üritusi esinemiskogemuste andmiseks (laul ning pillimäng; esinemine solistina, ansamblis, kooris). Tutvustatakse eri ajastute muusikat, tuntumaid heliloojaid ning dirigente Eestis. Õpitakse tundma muusika eri žanre, kuulatakse muusikat, võimaluse korral külastatakse ühiselt kontserte või teatrietendusi.

4. Õppesisu

Klass/ Tundide maht	Õppesisu/Õppetegevused	Õpitulemused	Märkused
--------------------------------	-------------------------------	---------------------	-----------------

<p>1. KLASS</p> <p>35 tundi</p>	<p>Õppesisu: Laulmine ja hääle arendamine. Millest sünnib muusika-muusika sünnib vaikusest. Kõlava ja vaba tooni taotlemine laulmisel. Õige laululise hingamise arendamine kõlalise puhtuse, selge diktsiooni ning ilmekuse saavutamiseks. Eakohased lastelaulud, rahva- ja mängulaulud. Meloodia: meloodia liikumise suundade jälgimine; kõrgete ja madalate helide eristamine ja rütm. Helivälitüsi väljendatakse rütmisõnadega SAMM, JOOKSEN, SE-EIS. Muusika kuulamine: karakterpalu ja lastelaule. Mäng pillidel: kaasmängud rütmipillidel.</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teeb vahet kõrgel ja madalal helil; • teeb vahet kiirel ja aeglasel muusikal; • tunneb rütmisõnu <i>SAMM, JOOKSEN, SE-EIS</i>, plaksutab neid kaasa; • liigub lihtsa muusika rütmis; • mängib õpitud rütme tuttavatel rütmipillidel; • ajal õigesti, püüab kaasa laulda; • oskab peast mõnd õpitud lastelaulu • osaleb õpitud laulumängudes, hoiab rivi ja sõõri. 	
<p>2. KLASS</p> <p>35 tundi</p>	<p>Õppesisu: Laulmine ja hääle arendamine: kõlava ja vaba tooni taotlemine laulmisel. Muusikateadmised ja oskused: meetrum ja rütm, rõhulised ja rõhuta helid, kiire ja aeglane liikumine muusikas. 2- ja 3-osaline taktimõõt, selle viipamine. Helipikkused ja rütmivormid <i>TA, TI-TI, SE-EIS, PAUS</i>, rütmilised kaasmängud, improvisatsioon. Meloodia: meloodia liikumise suundade jälgimine; kõrgete ja madalate helide eristamine; relatiivsete astmete <i>SO, MI, RA</i> tundmaõppimine. Muusika kuulamine: lastelaulud ja instrumentaalsed karakterpalad; muusikažanrid marss, polka, valss. Mõisted: luuletaja, helilooja, solist, koor, koorijuht, ansambel. Mäng pillidel: kaasmängud lauludele.</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teeb vahet pikal ja lühikesel helil ja reageerib nendele õigesti; • eristab kurvakõlalist meloodiat rõõmsakõnalisest; • tunneb helipikkusi ja rütmivorme <i>TA, TI-TI, PAUS</i> (ühelõõgiline), mängib õpitud rütme tuttavate laulude saateks kaasa; • laulab lihtsamate regilaulude kooriosa kaasa; • laulab peast 3- 4 lastelaulu; • mõtleb välja liigutusi tuttavates laulumängudes; • osaleb õpitud laulumängudes, hoiab rivi ja sõõri. 	
<p>3. KLASS</p>	<p>Õppesisu: Laulmine ja hääle arendamine. Hingamis-, hääldus- ning diktsiooniharjutused.</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab peast 3–4 lastelaulu; • laulab tuttavat laulu võimalikult selge diktsiooni 	

35 tundi	<p>Intonatsioonipuhtus. Muusikalised teadmised ja oskused. Meetrum ja rütm: taktimõõdud 2, 3, 4; uus rütmivorm TA-A. Rütmiimprovisatsioonid ja kaasmängud lauludele. Meloodia: relatiivsete astmete SO, MI, RA kinnistamine, JO tundmaõppimine. Muusika kuulamine: lastelaulud ja instrumentaalsed karakterpalad. Muusikažanrid marss, polka, valss.</p>	<p>ja õige kehahoiuga vaikselt/valjusti;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb tuttavas laulus rütmivältust TA-A, reageerib sellele keha liikumisega; • tähistab käega viibates kaheosalist taktimõõtu; • tunneb kuulatud muusikapala iseloomu (kurb, rõõmus; aeglane, kiire); • teab mõnda tähtpäevadega seotud laulu, osaleb nende laulmisel; • mängib paarides laulumänge. 	
<p>4. KLASS</p> <p>35 tundi</p>	<p>Õppesisu: Laulmine ja hääle arendamine. Hingamis-, hääldus- ning diktsiooniharjutused. Intonatsioonipuhtus. Muusikalised teadmised ja oskused. Meetrum ja rütm: taktimõõdud 2, 3, 4; uus rütmivorm TI-RI-TI-RI. Rütmiimprovisatsioonid ja kaasmängud lauludele. Meloodia: kõik relatiivsed noodiastmed JO, LE, MI, NA, SO, RA, DI, JO. Laulmine käemärkide järgi ja meloodia liikumise suuna kujutamine (kätega, joonega tahvilil jne); Muusika kuulamine: lastelaulud ja instrumentaalsed karakterpalad. Mõisted orkester, orkestrijuh, dirigent. Muusikažanrid marss, polka, valss.</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab peast 3–4 lastelaulu; • laulab tuttavat laulu võimalikult selge diktsiooni ja õige kehahoiuga vaikselt/valjusti; • tunneb tuttavas laulus rütmivältust TA-A, reageerib sellele keha liikumisega; • tähistab käega viibates kaheosalist taktimõõtu; • tunneb kuulatud muusikapala iseloomu (kurb, rõõmus; aeglane, kiire); • teab mõnda tähtpäevadega seotud laulu, osaleb nende laulmisel; • mängib paarides laulumänge; • on omandanud 7-keelse väikekandle esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides; • väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu. 	
<p>5. KLASS</p> <p>35 tundi</p>	<p>Õppesisu: Laulmine ja hääle arendamine. Hingamis-, hääldus- ning diktsiooniharjutused. Intonatsioonipuhtus. Muusikalised teadmised ja oskused. Meetrum ja rütm: taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4; uus rütmivorm TAI-RI. Rütmiimprovisatsioonid ja kaasmängud lauludele.</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab peast 5–6 laulu, laulab vaba ning kõlava tooniga, selge diktsiooniga; • teeb vahet 2- ja 3-osalisel taktimõõdul; • lahendab lihtsamaid rütmiülesandeid 2/4 taktimõõdus; • tunneb tuttavas laulus rütmi TAI-RI, imiteerib seda mingil rütmipillil; 	

	<p>Meloodia: relatiivsed noodiastmed JO-JO. Laulmine käemärkide ja rütmiseeritud astmenimede järgi. Meloodia liikumise suundade kujutamine (kätega, joonega tahvlil jne). Algteadmised noodikirjast. Muusika kuulamine: lastelaulud ja instrumentaalsed karakterpalad. Mõisted orkester, orkestrijuh, dirigent. Muusikažanrid marss, polka, valss.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • saab aru väljenditest valjult, vaikselt, valjenedes, vaibudes ja muudab oma hääle tugevust vastavalt laulu isaloomule; • iseloomustab kuulatud muusikat: vaikne, vali, rõõmus, kurb; • nimetab tuttavaid laule; • on omandanud 7-keelse väikekandle esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides; • väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu. 	
<p>6. KLASS 35 tundi</p>	<p>Õppesisu: Laulmine ja hääle arendamine. Hääle kõlavuse, ilmekuse ning hääle individuaalsete omaduste (tämber, diapason) arendamine. Eesti rahvalaulud, rahvaste laulud. Muusikateadmised ja oskused. Meetrum ja rütm: taktimõõdud <i>2/4, 3/4, 4/4</i>; rütmivormid, eeltakt. Rütmii improvisatsioonid ja kaasmängud lauludele. Meloodia: relatiivsed noodiastmed JO-JO Duur ja moll-helilaad. Muusika kuulamine: eesti rahvalaulud, -tantsud, -pillid. Muusika esitajad, hääleliigid, kooriliigid.</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb õpitud rütmistruktuure lauludes, muusikas; • eristab kõrget ja madalat mees- ja naishäält, nimetab koori häälerühmi; • tunneb levinumaid rahvalaule, rahvalaulu liike; • laulab regilaulu, teab regilaulu esitamise traditsioone; • tunneb olulisemaid muusikapille (nii välimuse kui ka kõla järgi), teab nende nimetusi; • teab mõningaid olulisemaid fakte eestlaste laulu- ja tantsupeost; • tunneb ja eristab kõlaliselt duur- ning moll-helilaadi; • laulab kaasa. 	
<p>7. KLASS 35 tundi</p>	<p>Õppesisu: Laulmine ja hääle arendamine. Hääle kõlavuse, ilmekuse ning hääle individuaalsete omaduste (tämber, diapason) arendamine. Eesti rahvalaulud, rahvaste laulud, kaanonid. Ühehäälsed, paigutise kahehäälsusega laulud. Muusikateadmised ja oskused. Meetrum ja rütm: taktimõõdud <i>2/4, 3/4, 4/4</i>; rütmivormid, eeltakt. Rütmii improvisatsioonid</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb ja võrdleb uuemat ja vanemat rahvalaulu; • tunnetab rõhulist osa <i>3/4</i> rütmis, seostab seda vastavate liigutustega; • oskab nimetada hääle- ja kooriliike; • eristab kõrget ja madalat mees- ja naishäält, nimetab neid; • teeb muusika kuulamisel vahet kooriliikidel, 	

	<p>ja kaasmängud lauludele. Meloodia: relatiivsed noodiastmed jo, le, mi, na, so, ra di, jo JO- ja RA- lõpuline astmerida. Duur- ja moll-helilaad, kolmkõlad. Muusika kuulamine: eesti rahvalaulud (regilaul, uuem rahvalaul), -tantsud, -pillid, -laulikud. Muusika esitajad, hääleliigid, kooriliigid. Eesti tuntumad lauljad, koorid, koorijuhid.</p>	<p>nimetab neid;</p> <ul style="list-style-type: none"> tunneb rahvapille, nimetab neid; teab, mis on häälemurre, tunneb häälehoiu põhimõtteid ja rakendab neid häälemurde perioodil. tunneb Eesti hümnid ja laulab kaasa; on omandanud 7-keelse väikekandle esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides. 	
<p>8. KLASS</p> <p>35 tundi</p>	<p>Õppesisu: Laulmine ja hääle arendamine. Häälehoiu häälemurde perioodil. Ühehäälsed, paigutise kahehäälsusega laulud. Meetrum ja rütm: taktimõõdud <i>2/4, 3/4, 4/4, C</i>. Taktimõõtude <i>3/8, 6/8</i> tutvustamine seoses lauludega. Rütmi vormid. Rütmiimprovisatsioonid, kaasmängud. Meloodia: viiulivõti; helikõrguste absoluutväärtused ja nende seostamine relatiivsete astmetega. Bassivõtme tutvustamine. Muusika kuulamine: pillid, orkestriliigid. žanrid ooper, operett, muusikal, ballett, kontsert, sümfoonia; jazz- ja rockmuusika; eesti levimuusika. Lühiülevaated heliloojate elust ja loomingust.</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> laulab peast 5–6 laulu; laulab pingevabalt, laulab õige hingamise ja selge diktsiooniga; tunneb taktimõõte 2, 3, 4. Oskab lahendada neis lihtsamaid rütmiülesandeid; tunneb helivältusi ja rütme <i>TA, TI-TI, TIRI-TIRI, TAI-RI, TA-A, TA-A-A, TA-A-A-A</i> ja pause; on tutvunud viiuli- ja bassivõtmega; tunneb järgmisi muusikžanre: ooper, operett, muusikal, ballett, sümfoonia; teab pillirühmi sümfooniaorkestris; on tutvunud tähtnimetustega; on tuttav nüüdismuusikaga; tunneb Eesti hümnid ja laulab kaasa. 	
<p>9. KLASS</p> <p>35 tundi</p>	<p>Õppesisu: Laulmine ja hääle arendamine. Häälehoiu häälemurde perioodil. Ühehäälsed, paigutise kahehäälsusega laulud. Meetrum ja rütm: taktimõõdud <i>2, 3, 4, C</i>. Taktimõõtude <i>3/8, 6/8</i> tutvustamine seoses lauludega. Rütmi vormid. Rütmiimprovisatsioonid, kaasmängud. Meloodia: viiulivõti; helikõrguste absoluutväärtused ja nende seostamine relatiivsete astmetega. Alteratsioonimärgid diees ja bemol.</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> laulab pingevabalt tuttavaid lihtsa meloodiaga laule; tunneb ära populaarsemaid klassikalise muusika näiteid; on omandanud muusika kuulamise ja musitseerimise kogemuse; tunneb ja suudab kaasa mängida levinumaid rütmistruktuure; väärtustab muusikat. 	

5. Hindamine

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, stimuleerib ning motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele. Hinnatakse peamisi muusikalisi tegevusi: laulmist, pillimängu ja loovtegevusi, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamisel arvestatakse ka õpilase aktiivsust tunnist, hinnangut enese saavutustele õppes. Hindamine sisaldab ka õpilase aktiivset osalemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel.